EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 10 02
COM(2024) 427 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

2023 m. Europos Sąjungos finansuotų humanitarinės pagalbos operacijų metinė ataskaita

TURINYS

Įvadas.....2

Pagalbos teikimo tarptautinės aplinkybės 2

Tinkamos ir veiksmingos humanitarinės pagalbos nukentėjusiems gyventojams teikimas.....5

Konkrečių operacijų išorės vertinimų tikrinimas 8

Įvadas

Šioje ataskaitoje pristatoma svarbiausia Sąjungos humanitarinės pagalbos veikla ir politikos rezultatai 2023 m., įgyvendinti per Europos Komisijos Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinį direktoratą (toliau – ECHO GD). Ji parengta pagal 1996 m. birželio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1257/96 dėl humanitarinės pagalbos 19 straipsnį, kuriame reikalaujama, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateiktų metinę ataskaitą, kurioje būtų apibendrinamos praėjusiais metais finansuotos operacijos.

ECHO GD yra įgaliotas **padėti gelbėti ir išsaugoti gyvybes, užkirsti kelią žmonių kančioms ir jas palengvinti, taip pat apsaugoti gyventojų grupių, nukentėjusių nuo gamtinių pavojų ar žmogaus sukeltų nelaimių ES ar už jos ribų, neliečiamybę ir žmogaus orumą**. Siekdamas šio bendro visaapimančio tikslo, ECHO GD veikia ir kaip ES humanitarinės pagalbos teikėjas, ir kaip pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju teikėjas, taip pat kaip civilinės saugos operacijų koordinavimo ir tarpininkavimo ES lygmeniu tarnyba, veikianti iš esmės už ES ribų pagal Sąjungos civilinės saugos mechanizmą (SCSM), kad krizės metu galėtų greitai teikti pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju ir humanitarinę pagalbą, ir, kaip aprašyta šiame dokumente, papildanti ECHO GD humanitarinės pagalbos veiklą. ECHO GD veikla padeda siekti Komisijos politinių prioritetų – stipresnės Europos pasaulyje, Europos žaliojo kurso ir mūsų europinės gyvensenos propagavimo.

ES, vadovaudamasi humanitariniais **žmoniškumo, nešališkumo, nepriklausomumo ir neutralumo** principais, įtvirtintais Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 214 straipsnyje ir Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos, per ECHO GD visame pasaulyje teikia humanitarinę pagalbą žmonėms, kuriems jos reikia[(1)]. ES humanitarinė pagalba teikiama žmonėms, kuriems jos labiausiai reikia, nepriklausomai nuo jų tautybės, religijos, lyties, etninės kilmės ar politinių pažiūrų. Be to, ją teikiant konkrečiai atsižvelgiama į moterų, vaikų, pagyvenusių žmonių, sergančiųjų ir asmenų su negalia poreikius[2].

Pagalbos teikimo tarptautinės aplinkybės

2023 m. kilo didelių humanitarinių iššūkių dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, padėties Artimuosiuose Rytuose eskalavimo, visų pirma Palestinoje, besitęsiančių kovų Sudane arba užsitęsusių krizių Sahelyje. Nuo 2022 m. vasario mėn. ES Ukrainai suteikė didelę paramą – humanitarinės pagalbos operacijoms iš viso skirta 785 mln. EUR. Be to, 2023 m. pasaulinis maisto stygius pasiekė rekordinį lygį: penkiose šalyse gali kilti badas, o Palestina pastaruoju metu susiduria su didžiausia maisto krize[3].

Dėl užsitęsusių krizių, klimato kaitos, nenumatytų nelaimių ir ligų protrūkių pasaulyje kilę dideli humanitariniai iššūkiai dar labiau **apsunkino humanitarinę padėtį** daugelyje kitų pasaulio vietų, todėl **humanitarinės pagalbos poreikių mastas neregėtai išaugo**. Naujausioje Jungtinių Tautų (JT) Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA) 2023 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalgoje[(4)] įvertinta, kad 2023 m. pabaigoje humanitarinės pagalbos ir apsaugos reikėjo 363,3 mln. žmonių – tai 11,4 proc. daugiau nei 2022 m. Tačiau didėjančių poreikių finansavimas neatitiko. Įvertinus humanitarinius poreikius ir turimus išteklius, finansavimo trūkumas nuo 2022 m. iki 2023 m. pabaigos išaugo nuo 18,3 mlrd. iki 27,7 mlrd. USD [(5)].

---

(1) Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų, Europos Parlamento ir Europos Komisijos bendras pareiškimas (2008/C 25/01).

(2) Laikantis Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos, kurios šalis yra ir ES.

(3) Palestinos pavadinimas neturi būti aiškinamas kaip Palestinos Valstybės pripažinimas ir jis nekeičia valstybių narių skirtingų pozicijų dėl šio klausimo.

(4) 2023 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalga, atnaujinta gruodžio mėn. (padėtis 2023 m. gruodžio 31 d.) OCHA (unocha.org)

(5) 2022 m. humanitarinės padėties pasaulyje apžvalga, atnaujinta gruodžio mėn. (padėtis 2022 m. gruodžio 31 d.) OCHA (unocha.org)

Vis dar sudėtinga teikti humanitarinę pagalbą dėl padėties **nenuspėjamumo, nepastovumo ir nesaugumo**, nes humanitarinės pagalbos teikėjams kyla didelė rizika. Humanitarinę pagalbą sudėtinga teikti dėl prieigos apribojimų, nes **ribojama arba uždraudžiama prieiga** prie žmonių, kuriems jos reikia, ir apsunkinamas būtinų kontrolės priemonių, pavyzdžiui, stebėsenos vietoje ir poreikių vertinimo, įgyvendinimas. Dėl didėjančių **tarptautinės humanitarinės teisės (THT) pažeidimų** dar labiau didėja su humanitarinės pagalbos teikimu susijusi rizika ir sunkumai.

Nepaisant šių **iššūkių**, Komisija **sugebėjo pasiekti savo tikslus**, atitinkančius 2021 m. kovo mėn. priimtame Komisijos komunikate dėl ES humanitarinių veiksmų „Nauji iššūkiai, tie patys principai“ išdėstytus prioritetus ir pagrindinius veiksmus[(6)]. **ES išliko svarbia pasauline humanitarinės pagalbos teikėja**: vadovaudamasi principais ir atsižvelgdama į poreikius 114 šalyse[(7)] suteikė humanitarinę pagalbą, kurios vertė sudarė 9,4 proc. viso pasaulinėje humanitarinės pagalbos sistemoje sutelkto finansavimo[(8)]. ES siekia užtikrinti, kad finansavimo pakaktų padėti kuo didesniam skaičiui žmonių, kuriems reikia pagalbos, iš kuo daugiau šalių ir kad būtų užtikrintas greitas, veiksmingas ir visapusiškas atsakas. Šiuo požiūriu svarbią paramą teikia ECHO GD vietos tinklas (40 šalių veikia 50 biurų, kuriuose dirba apie 430 nacionalinių ir tarptautinių darbuotojų). Pradinis 2023 m. humanitarinės pagalbos biudžetas buvo **1 643 mln. EUR**[(9)]. Per metus biudžetas buvo kelis kartus didinamas[(10)] lėšomis iš šių šaltinių:

- Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervas (SEAR), skirtas padėti per kelias krizes, įskaitant krizę Ukrainoje ir visame pasaulyje išaugusį maisto stygių (579,3 mln. EUR);
- VI išlaidų kategorijos priemonių perkėlimas, padidinimas ir perskirstymas siekiant spręsti sudėtingas krizes Palestinoje, Armėnijoje ar Čade (69,7 mln. EUR);
- *Virement Aide Humanitaire* (VAH – Finansinio reglamento 30 straipsnio 2 dalis); skirta Mauritanijai (2,7 mln. EUR);
- valstybių narių išorės asignuotosios pajamos (5,4 mln. EUR).

Galutinis **2023 m. humanitarinės pagalbos biudžetas** sudarė **2 421,8 mln. EUR**, todėl Komisija galėjo reaguoti ne tik į didelio masto humanitarines krizes, pavyzdžiui, Ukrainoje, Sirijoje, Palestinoje ar Sudane, bet ir į užmirštas krizes, skirdama joms 17 proc. [(11)]savo pradinio 2023 m. biudžeto (286 mln. EUR)[(12)]. I priede pateikiama biudžeto, skirto padėti per pagrindines krizes, dėl kurių Komisija ėmėsi veiksmų 2023 m., apžvalga.

Galima pateikti tokią pagrindinių veiksmų įvairiuose pasaulio regionuose suvestinę:

- **Pietryčių Europa, Rytinės kaimyninės šalys ir Turkija.** Humanitariniams veiksmams regione ir toliau didelį poveikį darė Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą, atsiliepiantis įvairiems sektoriams, įskaitant pasirengimą žiemai, pagalbą grynaisiais pinigais, apsaugą, sveikatos priežiūrą ir švietimą. 2023 m. Komisija Ukrainai skyrė 300 mln. EUR, kad būtų patenkinti neatidėliotini humanitariniai poreikiai, su kuriais susidūrė daugiau kaip 17,6 mln. žmonių, kuriems reikia pagalbos. Be to, buvo skirta 20 mln. EUR pagalbai ekstremaliosios situacijos atveju, siekiant patenkinti į Moldovą pabėgusių Ukrainos pabėgėlių ir juos priimančių bendruomenių poreikius. Komisija

(6) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „ES humanitariniai veiksmai:Nauji iššūkiai, tie patys principai“. COM(2021) 110 *final*.
(7) Šis skaičius iš dalies keičiasi dėl to, kad, atlikus pakeitimus UNFTS svetainėje, pasikeitė ir metodika.
(8) JT finansų stebėjimo sistema, pasaulinio finansavimo apžvalgos santrauka, 2023 m.
(9) Į šią sumą neįtrauktos rėmimo išlaidos (BA eilutės). Įskaičius tokias išlaidas, 2023 m. visos priemonės pradinė suma sudarė 1 654,8 mln. EUR.
(10) Neskaitant šio padidinimo, dar 121,7 mln. EUR sutelkta iš veiklos rezervo.
(11) Palyginti su pradiniu 1 687 mln. EUR biudžetu, t. y. pradiniu biudžetu (1 643 mln. EUR), įskaitant pradinį veiklos rezervą (122 mln. EUR), atėmus pasirengimo nelaimėms lėšas (78 mln. EUR). Pradinis užmirštoms krizėms skirtas biudžetas sudarytų 17,5 proc. pirmiau minėto biudžeto.
(12) T. y. sunkios ir užsitęsusios krizės, kurios nesulaukia žiniasklaidos dėmesio ir nuo kurių nukentėjusiems žmonėms teikiama tarptautinė pagalba yra nepakankama, pavyzdžiui, Haičio arba rohinjų krizės.

skyrė 78,2 mln. EUR[13] paramą tiek pažeidžiamiems pabėgėliams Turkijoje, tiek nuo dviejų 2023 m. vasario mėn. žemės drebėjimų nukentėjusiems Turkijos gyventojams. Be to, 2023 m. liepos mėn. iš humanitarinės pagalbos fondo į vystymosi fondą, valdomą NEAR GD, buvo sėkmingai perkelta Neatidėliotinos minimalios socialinės apsaugos sistema (ESSN), o tai atitinka humanitarinės pagalbos ir vystymosi sąsajos strategiją.

- **Rytų ir Pietų Afrika.** Regione ir toliau tęsėsi konfliktai, migracija, epidemijos ir ekstremalios oro sąlygos (pvz., užsitęsę potvyniai ir sausros Somalio pusiasalio regione arba intensyvus cikloninis sezonas, ypač Madagaskare, Malavyje ir Mozambike). Reikšmingai pablogėjusi humanitarinė padėtis daugelyje šalių, kaip antai Sudane, Kongo Demokratinėje Respublikoje (KDR), Somalio pusiasalyje (Somalyje, Etiopijoje, Kenijoje), Pietų Sudane, Ugandoje, Burundyje ar Mozambike, lėmė plataus masto maisto stygių ir pragyvenimo šaltinių praradimą. Komisija taip pat sutelkė papildomų išteklių, kad sumažintų poveikį, kurį daro 2023 m. balandžio mėn. prasidėjęs konfliktas Sudane, sukėlęs didžiausią perkėlimo krizę visame pasaulyje ir humanitarinę krizę, darančią poveikį platesniam regionui. Pradinis 330,7 mln. EUR biudžetas buvo padidintas iki daugiau kaip 595,02 mln. EUR, siekiant patenkinti šiuos ir kitus neatidėliotinus humanitarinės pagalbos poreikius regione.
- **Artimieji Rytai.** 2023 m. spalio 7 d. įvykus teroristiniam išpuoliui prieš Izraelį, po jo kilo konfliktas Gazoje ir buvo perkelta dauguma Gazoje gyvenančių palestiniečių (1,7 mln. žmonių). Komisija keturis kartus padidino humanitarinę pagalbą Palestinai iki daugiau kaip 100 mln. EUR[14], kad patenkintų svarbiausius palestiniečių poreikius. Be to, Komisija toliau tenkino Sirijos gyventojų poreikius, kurių dar labiau padaugėjo po 2023 m. vasario mėn. vykusių žemės drebėjimų, suteikdama daugiau kaip 182 mln. EUR vertės pagalbą (t. y. maistą, vaistus, švarų vandenį, skubiai reikalingą pastogę, apsaugą ir švietimą ekstremaliųjų situacijų atveju). Daugiau kaip 79 mln. EUR skirta Sirijos pabėgėliams ir pažeidžiamoms priimančiosioms bendruomenėms remti Jordanijoje ir Libane.
- **Vakarų ir Centrinė Afrika.** Komisija iš savo pradinio biudžeto skyrė daugiau kaip 181,5 mln. EUR maisto stygiaus ir prastos mitybos problemoms spręsti, kurias daugiausia lėmė konfliktai ir šalies viduje perkeltų asmenų daugiasektoriai poreikiai, darbuotojų ir prekių vežimui užtikrinti ir pasirengimui nelaimėms Sahelio regiono šalyse, Čado ežero baseino regione, Šiaurės Vakarų ir pietvakarių Kamerūne, Šiaurės Vakarų Nigerijoje ir Centrinės Afrikos Respublikoje remti. Buvo skirta papildomų lėšų, visų pirma maisto stygiaus problemai spręsti, todėl galutinis regionui skirtas biudžetas sudarė daugiau kaip 279,3 mln. EUR.
- **Šiaurės Afrika, Irakas ir Arabijos pusiasalis.** Komisija įsipareigojo skirti 143 mln. EUR nuo konfliktų nukentėjusių perkeltųjų asmenų ir pabėgėlių poreikiams Šiaurės Afrikoje (Vakarų Sacharos pabėgėliams Libijoje, Egipte ir Alžyre) ir Irake, taip pat nuo konflikto Jemene nukentėjusių asmenų poreikiams tenkinti, įskaitant daugiasektorinę pagalbą tokiose srityse kaip vandens tiekimas, sanitarija ir higiena, maistas ir mityba, švietimas ekstremaliųjų situacijų atvejais, sveikatos priežiūra, įskaitant psichikos sveikatą ir psichologinę paramą, integruotosios apsaugos atsaką, teisinę pagalbą (civiliniai dokumentai) ir apgyvendinimą. Skyrus papildomą finansavimą, daugiausia atsakui į konfliktą Jemene sustiprinti, galutinis asignavimas šiam regionui sudarė 183,12 mln. EUR.
- **Azijos ir Ramiojo vandenyno valstybės.** 2023 m. Komisija regionui skyrė daugiau kaip 258,59 mln. EUR, iš esmės siekdama patenkinti didėjančius Afganistano gyventojų (visų pirma moterų ir mergaičių, kurių teises ir galimybes dar labiau apribojo laikinoji Talibano vadovybė) humanitarinius poreikius ir dėl daugialypės krizės Mianmare didėjančius humanitarinius poreikius, įskaitant priverstinį perkėlimą į

(13) Į šią sumą įtrauktos lėšos, kurios buvo perskirstytos, priklausė 2023 m. Turkijos HIP ir Neatidėliotinų priemonių rinkiniui.

(14) Įskaitant 92,5 mln. EUR iš HIP ir 10 mln. EUR, sutelktų pasitelkus Europos humanitarinio reagavimo pajėgumus.

kaimynines šalis, daugiausia Bangladešą. Po intensyvių potvynių buvo teikiama parama Pakistane, taip pat buvo tenkinami poreikiai, kilę dėl gaivalinių nelaimių ir Mindanao konflikto Filipinuose. Komisija aptarė atogrąžų ciklonų ir sausrų humanitarines pasekmes kelioms Ramiojo vandenyno saloms.

- **Šiaurės ir Pietų Amerika ir Karibų šalys.** Komisijos veiksmai buvo sutelkti į pagalbą žmonėms, nukentėjusiems nuo vidinės ir regioninės krizės Venesueloje padarinių, ginkluoto konflikto Kolumbijoje, sudėtingos krizės Haityje, plačiai paplitusio organizuoto smurto Centrinėje Amerikoje, Meksikoje ir Ekvadore. Buvo tenkinami perkeltųjų asmenų humanitarinės pagalbos poreikiai visame žemyne, kovojama su gaivalinių ir klimato nelaimių poveikiu, dideliu maisto stygiumi ir mitybos nepakankamumu, taip pat teikiama pagalba rengiantis nelaimėms. Iš pradžių Komisija regionui skyrė daugiau negu 81 mln. EUR. Metų pabaigoje ši suma buvo padidinta iki 152,82 mln. EUR.

Komisija bendradarbiauja su **maždaug 220 partnerių** (iš jų 118 finansinė parama buvo teikiama pagal 2023 m. pasirašytas sutartis; sąrašas įtrauktas į II priedą). 2023 m. 45,9 proc. finansavimo buvo paskirstyta nevyriausybinėms organizacijoms (NVO), 43,3 proc. JT agentūroms, 10,6 proc. tarptautinėms organizacijoms ir 0,2 proc. vyriausybinėms organizacijoms.

Tinkamos ir veiksmingos humanitarinės pagalbos nukentėjusiems gyventojams teikimas

Siekdama **remti daugiašališkumą ir taisyklėmis grindžiamą pasaulinę tvarką**, Komisija aktyviai rėmė humanitarinės pagalbos propagavimą ir politikos formavimą Europos ir pasauliniu lygmenimis, atsižvelgdama į Komunikate dėl ES humanitarinių veiksmų išdėstytus prioritetus[15]. Padaryta didelė pažanga įgyvendinant įsipareigojimus, prisiimtus pagal susitarimą **„Grand Bargain“** [16], visų pirma susijusius su kokybišku finansavimu, grynaisiais pinigais ir lokalizavimu. Siekiant toliau skatinti lokalizavimą ir mažinti tikslinį lėšų skirstymą, buvo toliau prisidedama prie šalyse telkiamų lėšų[17]. Buvo sukurtas ilgesnio laikotarpio **programų rengimo partneryščių**[18] modelis siekiant remti bendrų strateginių interesų metodus, o 2023 m. pradėta įgyvendinti 12 naujų programų rengimo partneryščių. Be to, Komisija pasisakė už propaguojamąją ir informavimo veiklą, siekdama iš esmės sustiprinti humanitarinės pagalbos finansavimą ir užtikrinti, kad paramos teikėjai, įskaitant valstybes nares, geriau dalytųsi atsakomybe. Atsižvelgdama į tai, 2023 m. gegužės mėn. ES Taryba patvirtino savanorišką tikslą skatinti valstybes nares ir kitus paramos teikėjus humanitarinei pagalbai skirti 0,07 proc. savo bendrųjų nacionalinių pajamų.

Vykdant **humanitarinės logistikos politiką** [19] Komisija toliau rėmė strateginį kompleksinį požiūrį į tiekimo grandinę, kuris Tarybos išvadose (dok. 9282/23)[20] nurodytas kaip labai svarbus siekiant panaikinti finansavimo trūkumą. 2023 m. užbaigtu vertinimo tyrimu [21] buvo patvirtinta šios strategijos vertė ir rekomenduota tęsti jos įgyvendinimą. 2023 m. buvo tęsiamas humanitarinės pagalbos partnerių mokymas, toliau skatinama geroji praktika, didinamas aukšto lygio informuotumas ir teikiamos veiklos gairės (dėl humanitarinės logistikos). Ši tema taip pat buvo nagrinėjama Europos humanitariniame forume (EHF) 2023 m.

2023 m. toliau buvo plėtojamos **Europos humanitarinio reagavimo pajėgumų (EHRC)**

[15] COM(2021) 110 *final* (žr. 5 išnašą).
[16] Susitarimas „Grand Bargain“
[17] Ukraina, Afganistanas, Pietų Sudanas ir Venesuela.
[18] Programų rengimo partnerystės.
[19] ECHO GD teminis politikos dokumentas „Humanitarian logistics policy“.
[20] Tarybos išvados dėl humanitarinio finansavimo trūkumo problemos sprendimo, 2023 m. gegužės 22 d.
[21] Humanitarinės logistikos Europos Komisijos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijose 2018–2022 m. vertinimas

[22]) operatyvios priemonės, padedančios Komisijai remti partnerius ir sudaryti palankesnes sąlygas humanitarinei pagalbai teikti, humanitarinėms prekėms ir humanitarinės pagalbos darbuotojams vežti į sunkiai pasiekiamas vietoves, kuriose priešingu atveju pagalbos nebūtų galima suteikti. 2023 m., pasitelkus Europos humanitarinio reagavimo pajėgumus, buvo sureaguota į 16 krizių, kurių poveikį patyrė 15 šalių[23], ir skirta 56,58 mln. EUR Europos humanitarinio reagavimo pajėgumams plėtoti ir panaudoti bei paslaugoms kurti ir teikti. Konkrečiai kalbant, įgyvendintos šios priemonės:

- surengti 85 ES humanitarinio oro tilto skrydžiai į devynias šalis ir pervežta daugiau kaip 3 880 tonų humanitarinės pagalbos;
- surengus ES humanitarinės pagalbos skrydžius į 7 šalis pervežta daugiau kaip 490 tonų ir 19 400 humanitarinės pagalbos darbuotojų;
- partneriams išdalyta daugiau kaip 840 tonų Europos humanitarinio reagavimo pajėgumams skirtų atsargų už daugiau kaip 4,4 mln. EUR.

Komisija visapusiškai pasinaudojo savo **neatidėliotinų priemonių rinkiniu**, kurį sudaro Reagavimo į staigias didelio masto nelaimes priemonė (ALERT), Kovos su epidemijomis priemonė, Nedidelio masto atsako priemonė ir Neatidėliotinos pagalbos nelaimių atveju fondas (DREF) ir suteikė 44,5 mln. EUR humanitarinę pagalbą vietoje, skirtą nenumatytiems įvykiams visame pasaulyje. Keli lėšų paskirstymo pavyzdžiai:

- nedidelio masto atsako priemonė buvo panaudota 18 kartų, įskaitant šiuos atvejus: įvykus Naujosios Kachovkos užtvankos griūčiai Ukrainoje, ciklonams nusiaubus Vanuatu, Bangladešą, Filipinus, taip pat įvykus potvyniams Libijoje, Haityje ir Peru;
- ALERT buvo pasinaudota 14 kartų, nedelsiant reaguota į potvynius Pakistane, Somalyje ir Kenijoje, taip pat reaguota į atogrąžų ciklonų Madagaskare, Mozambike, Malavyje, Mianmare ir Meksikoje ir žemės drebėjimų Turkijoje ir Sirijoje, Afganistane, Maroke, Nepale ir Etiopijoje padarinius;
- Kovos su epidemijomis priemone buvo pasinaudota aštuonis kartus remiant atsaką į beždžionių raupų protrūkį KDR, difterijos protrūkį Nigerijoje, choleros protrūkį Malavyje, Etiopijoje, Zimbabvėje, Sudane ir Pietų Sudane, taip pat į gaisrą, dėl kurio nukentėjo sveikatos priežiūros įstaigos Bangladeše;
- Komisija prisidėjo prie 65 Neatidėliotinos pagalbos nelaimių atveju fondo operacijų, Tarptautinės Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijos (IFRC) vykdytų 50-yje šalių, be kita ko, surengtų reaguojant į choleros protrūkius Afrikoje ir potvynius bei žemės drebėjimus Šiaurės Afrikoje, Pietryčių Azijoje ir Ramiojo vandenyno regione.

Be to, 2023 m. ECHO GD, teikdamas partneriams rekomendacijas dėl kokybiškų, nuoseklių ir atskaitingu valdymu grindžiamų ES finansuojamų humanitarinių operacijų, užtikrino politikos taikymą ir formavimą.

Didėjant konfliktams, išaugus maisto kainoms dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, vykstant ekonominiams sukrėtimams ir meteorologiniams reiškiniams, Komisija skyrė apie 670 mln. EUR[24] **pagalbai maistu, mitybai ir bado prevencijai**, o 2021–2024 m. Europos komandos atsakui į pasaulinę maisto krizę remti įsipareigojo iš viso skirti 8,3 mlrd. EUR.

Sveikatos projektams buvo skirta 334 mln. EUR siekiant remti pasaulines sveikatos priežiūros sistemas ir teikti gyvybiškai svarbią medicininę priežiūrą, ypač daug dėmesio skiriant epidemijų prevencijai, pasirengimui joms ir reagavimui į jas, psichikos sveikatai

[22] ECHO GD: informacijos suvestinė apie Europos humanitarinio reagavimo pajėgumus (EHRC).
[23] Afganistanas, Burkina Fasas, Kongo Demokratinė Respublika, Egiptas / Palestina, Kenija, Madagaskaras, Malis, Armėnija, Nepalas, Nigeris, Somalis, Sudanas, Čadas, Sirija, Ukraina.
[24] Didesnė suma nei 2019–2021 m. per metus skiriamas vidutiniškai 530 mln. EUR dydžio finansavimas.

ir psichologinei pagalbai bei lytinei ir reprodukcinei sveikatai.

ECHO GD ir toliau daug dėmesio skyrė **vandens tiekimo, sanitarijos ir higienos paslaugų (WASH)** politikai, siekdamas gerinti nuo humanitarinių krizių nukentėjusių žmonių galimybę gauti gerti tinkamo vandens, užtikrinti tinkamas sanitarijos ir higienos paslaugas.

2023 m. sistemingai tęstas atstovavimas viešais pareiškimais ir pasisakymais apie **THT** daugiašaliuose forumuose ir aukšto lygio renginiuose, kuriuose diskutuota tokiomis temomis kaip humanitarinė diplomatija, humanitarinių darbuotojų apsauga, karo veiksmai miestuose ir THT laikymosi gerinimas siekiant apsaugoti humanitarinę erdvę. ECHO GD toliau skatino paramos teikėjų, reguliavimo institucijų, vietos valdžios institucijų, humanitarinės pagalbos teikėjų ir privačiojo sektoriaus dialogą, siekdamas užtikrinti, kad humanitarinė pagalba būtų teikiama visiems, kuriems jos reikia. Be to, ECHO GD daugiausia dėmesio skyrė tam, kad būtų vykdoma griežtesnė THT pažeidimų stebėsena, *inter alia*, griežtinant duomenų rinkimo ir stebėsenos standartus arba stiprinant įrodymais pagrįstus propagavimo veiksmus. ECHO GD taip pat pradėjo pirmąjį projektą, kurio tikslas – teikti skubią, konkrečią ir apčiuopiamą teisinę, medicininę ir materialinę pagalbą nuo išpuolių nukentėjusiems humanitarinės pagalbos darbuotojams.

ECHO GD toliau skatino **ES ribojamųjų priemonių atitiktį THT**, ragindamas nuosekliai numatyti humanitarines išlygas, visų pirma į ES sankcijų režimus įtraukti humanitarines išlygas pagal JT Saugumo Tarybos rezoliuciją 2664(2022). 2023 m. humanitarinė išlyga buvo nustatyta maždaug 30 ES sankcijų režimų, įskaitant Mianmarą, Nikaragvą, Nigerį, Sudaną, Siriją, Venesuelą ir Jemeną.

15 proc. savo finansinio paketo Komisija skyrė **apsaugos** veiklai, nes dėl tebevykdomų THT pažeidimų, plačiai paplitusios rizikos ir smurto atvejų daugiausia dėmesio ir toliau buvo skiriama **labiausiai pažeidžiamiems asmenims**. Lyties ir amžiaus aspektai, taip pat neįgaliųjų įtrauktis[25] buvo įtraukti į visas veiklos sritis ir buvo sistemingai sprendžiama visų rūšių smurto prieš vaikus problema. Reaguojant į per kelias pastarojo meto ir tebevykstančias krizes stebėtus atvejus, didesnis dėmesys buvo skirtas su konfliktais susijusiam seksualiniam smurtui. Komisija sustiprino savo veiklą, ragindama stiprinti vaikų apsaugą, įskaitant advokatavimą, taip pat išdėstė konkrečius su ginkluotais konfliktais susijusius vaikų poreikius. Komisija aktyviai bendradarbiavo su Pasaulinės apsaugos grupe ir toliau aktyviai dalyvavo iniciatyvoje „Raginimas imtis veiksmų siekiant apsaugoti nuo smurto dėl lyties ekstremaliųjų situacijų atveju“.

Komisija toliau daug dėmesio skyrė **švietimui ekstremaliųjų situacijų atvejais** ir laikėsi įsipareigojimo plačiu mastu investuoti į švietimą – 10 proc. pradinio metinio ES humanitarinės pagalbos biudžeto. Todėl 162 mln. EUR buvo skirta nuo krizių nukentėjusių vaikų ir paauglių galimybėms saugiai ir kokybiškai mokytis.

Siekiant sumažinti humanitarinės pagalbos anglies pėdsaką ir žalą aplinkai, 2023 m. visoms ES finansuojamoms pagalbos operacijoms tapo privaloma taikyti **minimalius aplinkosaugos reikalavimus ir rekomendacijas**[(26)]. 2023 m. taip pat buvo paskelbti nauji savanoriški aplinkos rodikliai, siekiant padėti partneriams savo projektuose atsižvelgti į būtiniausius aplinkosaugos reikalavimus. Be to, ES tapo pirmąja, finansiškai parėmusia Humanitarinių organizacijų chartijos dėl klimato ir aplinkos sekretoriatą (200 000 EUR).

2023 m. Komisija taip pat toliau didino pasirengimui nelaimėms skirtą paramą[(27)], skatindama **pasirengimą įvairiems pavojams ir išankstinius veiksmus.**. Be to, 2023 m. ES ir LAK šalių aukščiausiojo lygio susitikime paskelbus deklaraciją, kuria pripažįstama tarptautinio bendradarbiavimo pasirengimo nelaimėms ir nelaimių rizikos valdymo srityje svarba, Komisija ėmė rengti susitarimo memorandumą, kuriuo siekiama skatinti ES ir LAK tarptautinio bendradarbiavimo veiklą pasirengimo nelaimėms ir jų prevencijos srityje, taip

[(25)] Remiantis gairėmis „Neįgaliųjų įtraukimas į ES finansuojamą humanitarinės pagalbos operaciją“.
[(26)] guidance_on_the_operationalisation_of_the_mers_for_eu-funded_humanitarian_aid_operations.pdf (europa.eu).
[(27)]2021 m. priimto požiūrio įgyvendinimas (ECHO DG gairių dokumentas dėl pasirengimo nelaimėms).

pat skatinti dalytis informacija ir sudaryti daugiau mokymo galimybių. 2023 m. tikslinei pasirengimo veiklai skirta daugiau kaip 78 mln. EUR. 32,3 proc. ES finansuojamų humanitarinių operacijų apėmė pasirengimo nelaimėms aspektus[(28)].

2023 m. ECHO GD taip pat parengė ES solidarumo naratyvu grindžiamą įvairių rūšių **komunikacijos veiklą**, siekdama išlaikyti didelę visuomenės ir politinę paramą ES humanitarinei pagalbai. Pavyzdžiui, ECHO GD paskelbė pranešimų centrinėje bei vietos spaudoje (bendradarbiaudamas su humanitarinės pagalbos partneriais) ir atnaujino vizitus vietoje su Europos žurnalistais. 2023 m. ECHO GD vykdė **humanitarinės pagalbos kampaniją „Mokslas svarbiau už viską“** (angl. „Education, no matter what“), kuria gynė kiekvieno asmens teisę į kokybišką švietimą, įskaitant ekstremaliųjų situacijų atvejus, ir kurioje dalyvavo daugiau kaip 29 mln. žmonių iš 14 valstybių narių. Kalbant apie **skaitmeninę žiniasklaidą**, daugėjo socialinės žiniasklaidos kanalų sekėjų (+5,71 proc.) ir gerokai padaugėjo reakcijų socialinėje žiniasklaidoje (+26,4 proc.), o ECHO GD tinklalapio peržiūrų skaičius pasiekė 2 mln.

Konkrečių operacijų išorės vertinimų tikrinimas

Komisijos vertinimo tarnybos atsakingos už vertinimo funkcijų valdymą, koordinavimą, kontrolę ir ataskaitų teikimą. Jos laiku teikia kokybiškus vertinimo rezultatus, kad užtikrintų faktais pagrįstą sprendimų priėmimą ir atskaitomybę. Vertinimai gali būti geografiniai, teminiai arba orientuoti į konkrečią partnerystę. III priede pateiktas 2023 m. užbaigtų ir vykdomų vertinimų sąrašas.

[(28)] Šis skaičius nustatytas pagal pataisytą metodiką, remiantis tik ES humanitarinės pagalbos partnerių ataskaitomis, ir gali neatspindėti pasirengimo aspekto integravimo kituose operacijų sektoriuose.

SUSIJUSIOS NUORODOS

- Bendra informacija apie Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinį direktoratą.
  http://ec.europa.eu/echo/en
- Finansinė informacija apie Europos Komisijos humanitarinės pagalbos veiklą 2023 m.:
  2023 m. finansavimo sprendimai. Europos Komisija (europa.eu)
- Informacija apie ankstesnių metų operacijas:

  Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijos.Europos Komisija (europa.eu)
- 2023 m. metinės veiklos ataskaitos.

  2023 m. DG ECHO MVA (europa.eu)
- 2023 m. metinė valdymo ir veiklos ataskaita:

  2023 m. metinė valdymo ir veiklos ataskaita. Europos Komisija (europa.eu)
- Europos civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų GD vertinimo ataskaitos:

  https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/funding-evaluations/evaluations_en?prefLang=lt&etrans=lt
- Europos Komisijos ir valstybių narių humanitarinės pagalbos finansavimo duomenys:

  Pradžia. Europos Komisija (europa.eu)